

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ

Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи юридичних знань

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

спеціальність для всіх спеціальностей
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всевітньої історії та
протокол № 8 від 10.01.2019 культури

Завідувач кафедри
(підпис, ініціали, прізвище)

В. Фурман

Розробники програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри української і всевітньої історії та культури.

Рецензенти програми:

Плахіна Ірина Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри української і всевітньої історії та культури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	<i>Лекції:</i>	
	26	6
Модуль:1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин:120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2-4	<i>Лабораторні заняття:</i>	
Семестр:3-8	<i>Семінарські заняття:</i>	
	22	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне:3		
- самостійна робота:5	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю:залік		
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є право як регулятор суспільних відносин у різних сферах суспільного життя.

Мета вивчення дисципліни «Основи юридичних знань»: формування основоположних знань з теорії держави і права та інших галузей права, вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, застосовувати теоретичні знання у практичному житті; навичок роботи з нормативно-правовими актами, правильно застосувати правові норми у виробничо-службовій діяльності.

Завдання дисципліни «Основи юридичних знань» полягає у:

- засвоєнні знань про державу і право;
- вивченні системи чинного законодавства;
- визначенні правового статусу різних суб'єктів права;
- вивченні підстав та умов виникнення, зміни та припинення правовідносин;
- вивченні особливостей правового регулювання державної служби та державного управління.

Передумови для вивчення дисципліни: «Етика та естетика», «Філософія», «Соціологія», «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Теорія та історія держави і права».

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Психологія», «Соціологія», «Охорона праці», «Основи публічного права», «Теорія та історія держави і права», «Основи приватного права», «Право соціального забезпечення», «Соціальна робота в Україні».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання.

Знання:

- предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.
- основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- ретроспективи формування правових та державних інститутів.

Уміння:

- Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.
- реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- застосовувати юридичну аргументацію.
- консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Комунікація :

- Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
- Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Автономність та відповідальність .

- Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.
- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття
1	Тема 1. Основи теорії держави і права	4	2	2			6	3	2	1				9
2	Тема 2. Загальна характеристика права в Україні	4	2	2			6							9
3	Тема 3. Конституційні правовідносини	4	2	2			6							9
4	Тема 4. Виборче право	4	2	2			6							9
5	Тема 5. Основи міжнародного права	6	4	2			6	4	2	2				9
6	Тема 6. Сімейне право України	4	2	2			6	2	1	1				9
7	Тема 7: Основи трудового права	4	2	2			6	2	1	1				9
8	Тема 8: Основи кримінального права	4	2	2			6							9
9	Тема 9: Адміністративне право	2	2				5	1		1				8
10	Тема 10: Цивільне право	4	2	2			5							8
11	Тема 11: Основи екологічного права	4	2	2			5							8

12	Тема 12: Основи фінансового і банківського права	4	2	2				5						8
	Проміжний контроль							4						4
	Разом:120	48	26	22				72	12	6	6			108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основи теорії держави і права України

Загальна характеристика держави. Теорії виникнення держави. Характеристика історичних типів держави. Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види.

Органи держави: поняття, ознаки, види. Поняття і види влади. Особливості державної влади. Органи державної влади. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.

Тема 2. Загальна характеристика права в Україні

Соціальні норми: поняття, види. Поняття і ознаки права. Право і мораль. Функції права. Джерела та форми права: поняття і види. Правові акти. Принцип верховенства законів. Систематизація правових актів: поняття і види. Поняття системи права. Галузі права, правові інститути. Правові норми: ознаки, структура.

Тема 3. Конституційні правовідносини

Загальна характеристика конституційного права. Передумови прийняття і загальна характеристика Конституції України. Основні етапи розвитку української державності. Політико-правове закріплення суверенітету України. Особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-територіального устрою України.

Громадянство України: поняття, підстави набуття і припинення. Поняття і загальна характеристика прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Міжнародні стандарти у сфері прав людини: поняття, акти, що їх визначають. Загальна характеристика прав, свобод і обов'язків громадян України. Гарантії та механізми захисту прав і свобод: поняття і види.

Тема 4. Виборче право України

Загальна характеристика виборчого права України. Поняття, предмет і метод виборчого права. Джерела виборчого права України. Вибори та принципи сучасного виборчого права. Поняття виборчої системи. Характеристика мажоритарної виборчої системи. Пропорційна виборча система. Змішана виборча система. Виборчий процес. Суб'єкти та стадії виборчого процесу.

Тема 5. Основи міжнародного права

Загальна характеристика міжнародного права. Поняття та функції міжнародного права. Поняття норми міжнародного права та їх класифікація. Основні принципи та джерела міжнародного права. Кодифікація та інкорпорація. Суб'єкти міжнародного права.

Характеристика міжнародних договорів: поняття, класифікація, структура і стадія укладання, дія та припинення дії, тлумачення міжнародних договорів.

Тема 6. Сімейне право України

Загальна характеристика сімейного права: поняття, предмет правового регулювання та принципи. Функції, джерела та система сімейного права України. Характеристика сім'ї та шлюбу за сімейним законодавством.

Умови і порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя, батьків і дітей.

Права та обов'язки подружжя, матері, батька і дитини.

Тема 7. Основи трудового права України

Загальна характеристика трудового права. Трудовий договір: поняття, зміст, форма, строк, порядок укладення. Особливості прийому на роботу неповнолітніх. Припинення трудового договору: поняття, підстави. Поняття і види робочого часу та часу відпочинку.

Поняття трудової дисципліни і обов'язки працівника. Відповідальність за порушення трудового законодавства: поняття, підстави, види. Дисциплінарні стягнення: поняття, види та порядок їх накладення і зняття. Матеріальна відповідальність.

Тема 8. Основи кримінального права України

Загальна характеристика кримінального права. Поняття злочину, склад злочину. Види злочинів. Стадії скоєння злочину. Співучасть у злочині. Поняття, ознаки і підстави кримінальної відповідальності. Обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність. Види кримінальних покарань.

Тема 9. Адміністративне право України

Загальна характеристика адміністративного права. Методи державного управління. Державна служба. Адміністративний проступок: поняття, ознаки, види.

Підстави адміністративної відповідальності. Адміністративні стягнення. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Тема 10. Цивільне право України

Загальна характеристика цивільного права. Особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.

Право власності: поняття, зміст. Види власності. Підстави набуття і припинення права власності. Власність неповнолітніх. Поняття і умови дійсності правочинів. Цивільні договори. Поняття спадкового права. Порядок спадкування.

Підстави цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.

Тема 11. Основи екологічного права

Екологічне право. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування. Загальне і спеціальне користування ресурсами. Суб'єкти права користування природними ресурсами.

Система аграрного права і його співвідношення з іншими галузями права. Поняття і класифікація суб'єктів аграрних правовідносин. Поняття аграрних правовідносин, їх зміст і класифікація.

Земельне право як комплексна галузь права. Земельні відносини. Об'єкти земельних відносин. Землі України за цільовим призначенням. Право власності на землю. Земельна ділянка. Права та обов'язки власників земельних ділянок. Право земельного сервітуту. Контроль за використанням і охороною земель. Підстави для припинення права власності на земельну ділянку.

Законодавство про вирішення колективних трудових спорів.

Поняття, види, причини виникнення колективних трудових спорів. Сторони колективного трудового спору (конфлікту). Порядок формування і затвердження вимог найманих працівників або профспілки. Порядок і строки розгляду вимог найманих працівників або профспілки. Момент виникнення колективного трудового спору (конфлікту).

Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) примирною комісією, за участю незалежного посередника. Вирішення колективного трудового спору (конфлікту) трудовим арбітражем.

Гарантії незалежним посередникам, членам примирних комісій і трудових арбітражів.

Національна служба посередництва і примирення: функції, повноваження.

Право працівників на страйк. Порядок оголошення страйку. Визнання страйків незаконними. Випадки, за яких забороняється проведення страйку. Обов'язки сторін під час проведення страйку. Гарантії та правове становище працівників у зв'язку з проведенням страйку. Правові наслідки визнання страйку незаконним.

Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори (конфлікти).

Тема 12. Основи фінансового і банківського права

Фінансове право як галузь права. Джерела фінансового права. Фінансово-правові відносини. Бюджетне право, бюджетні правовідносини та їх суб'єкти. Бюджетна система

України. Бюджетний устрій та його принципи. Бюджетний процес. Поняття і предмет податкового права України. Поняття податку та види податків. Правові основи банківської діяльності.

Поняття банківського права. Банківські правовідносини. Джерела банківського права. Банк, як інститут фінансово-кредитної системи. Функції НБУ за чинним законодавством. Поняття банківської таємниці.

5.2. Тематика семінарських занять.

1. Основні теорії держави і права
2. Загальна характеристика права в Україні
3. Конституційні правовідносини
4. Виборче право
5. Основи міжнародного права
6. Сімейне право України
7. Основи трудового права
8. Основи кримінального права
9. Цивільне право
10. Основи екологічного права
11. Основи фінансового і банківського права.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з/в	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	38	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	11	15	
	- підготовка до семінарських занять;	15	15	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	8	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	70	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат Презентація
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	10	20	
	- складання термінологічного словника;	10	15	
	- написання реферату;	12	15	
	- підготовка до презентації результатів дослідження.	10	20	
	Разом	72	108	

Орієнтовний перелік тем для виконання самостійної роботи:

1. Закономірності виникнення держави та теорії її походження.
2. Поняття держави, ознаки та функції.
3. Поняття права, ознаки та функції права. Правові відносини.
4. Правомірна поведінка. Правопорушення, поняття, причини та види.
5. Юридична відповідальність. Поняття, принципи, види та функції.
6. Конституційне право, як провідна галузь права.
7. Державні символи.
8. Загальна характеристика Конституції України.
9. Характеристика прав, свобод і обов'язків людини та громадянина.
10. Поняття виборчого права України.
11. Поняття виборчої системи та виборчий процес.
12. Поняття міжнародного права.
13. Регулювання міжнародно-правових відносин.
14. Сімейне право: поняття, предмет правового регулювання та принципи.

15. Сім'я за сімейним законодавством.
16. Шлюб за сімейним законодавством.
17. Загальна характеристика трудового договору.
18. Адміністративні стягнення: поняття та види.
19. Кримінальне покарання. Поняття та ознака. Система кримінальних покарань.
20. Структура кримінального законодавства. Функції і принципи кримінального права.
21. Структура адміністративного законодавства. Функції і принципи адміністративного права.
22. Структура цивільного законодавства. Функції і принципи цивільного права.
23. Структура конституційного законодавства. Функції і принципи конституційного права.
24. Структура сімейного законодавства. Функції і принципи сімейного права.
25. Структура банківського законодавства. Функції і принципи банківського права.
26. Структура екологічного законодавства. Функції і принципи екологічного права.
27. Структура фінансового законодавства. Функції і принципи фінансового права.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 3 теоретичних питань.

Приклад:

1 варіант

Тестові завдання

1. 1. Принципами правової держави є:

- | | |
|-------------------------|----------------------------|
| а) верховенство права; | в) розділення властей; |
| б) суверенітет держави; | г) членство України в ООН. |

2. Як зветься форма правління, за якої голова держави займає пост як спадкоємець і його влада вважається не похідною від будь-якої іншої влади, органу або виборців?

- | | |
|----------------|----------------|
| а) Демократія; | г) республіка; |
| б) монархія; | д) імперія. |
| в) тиранія; | |

3. Соціальними нормами, які встановилися першими, визнають:

- | | |
|---------------------|-----------------|
| а) норми моралі; | г) прецеденти; |
| б) звичаї; | д) норми права. |
| в) релігійні норми; | |

4. Види стадій злочину, які передбачені КК України:

- | | |
|--|---|
| а) готування, замах, добровільна відмова; | г) готування, замах, закінчений злочин. |
| б) готування, закінчений злочин, виявлення наміру; | |
| в) готування, замах, діяльне каяття; | |

5. Цивільний кодекс України складається з:

- а) трьох книг;
б) чотирьох книг;

- в) п'яти книг;
г) шести книг.

Теоретичні питання:

1. Поняття форми держави.
2. Загальна характеристика трудового договору.
3. Відповідальність у екологічному законодавстві. Її різновиди.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Реферат	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела:

1.1. Нормативна база :

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю: Закон України №322-VIII від 10.12.1971 // Відомості Верховної Ради – 1971 - №50, ст. 375.
3. Цивільний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44.- Ст. 356.
4. Сімейний кодекс України. Прийнятий Верховною радою України 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
5. Господарський кодекс України. Прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18—22. — Ст. 144.
6. Господарсько-процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1992. - № 6. - ст. 56.
7. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст. 131
8. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.

1.2. Основна література:

9. Дараганова Н. В. Адміністративне право України: навч. посіб. / Н. В. Дараганова; Вищ. навч. закл. «Нац. акад. упр.». – К. : ВНЗ «Нац. акад. упр.», 2013. – 271 с.
10. Литвиненко Т. А. Кримінальне право України в поняттях і термінах [Текст] : слов.-довід. для ВНЗ / Литвиненко Т. А. – Х. : Форт, 2013. – 108 с.

11. Остапенко Л. О. Трудове право: навч.-метод. посіб. / Л. О. Остапенко, І. М. Паньонко, С. Л. Дембіцька; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 154 с.
12. Підручник «Загальна теорія держави і права» Цвік М.В., Петришин О.В., Харків, «Право», 2009 р., 583 с.
13. Правознавство. Професійний курс: навч. посіб. / В. В. Галуцько та ін.– К. : Університет «Україна», 2013. – 199 с.
14. Правознавство: підруч. для студентів ВНЗ / Богачова Л. Л. та ін. – Харків :Фоліо, 2014. – 635 с.
15. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України: Підручник. - К.: Правоваєдність, 2010. - 432 с.
16. Правознавство: навч. посіб. для студентів ВНЗ / за ред. Ю. Е. Губені, Р. П. Возняка, В. І. Андріїва. – Львів : Українські технології, 2014. – 407 с.
17. Теорія держави і права: навч. посіб. / С. К. Бостан та ін. – К. : Академія, 2013. – 346 с.
18. Теорія держави і права: посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.]; за заг. ред. О. В. Петришина. – 2-ге вид., допов. і змін. – Х.: Право, 2013. – 202 с.
19. Цивільне право: підручник : у 2 т. / за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х. : Право, 2014.
20. Учебное пособие «Основы правоведения Украины» Кивалов С.В., Музыченко П.П. и др., Харьков, «Одиссей», 2008 г., 471 с.
21. Гапотій В. Д. Правознавство: конспект лекцій у схемах: практ.-граф. навч. посіб. / Гапотій В. Д. – Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2013. – 333 с.
22. Кириченко В.М. «Правознавство»: курс лекцій. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 240 с.
23. Поліщук М. С. Правознавств: навч. посіб. для студентів неюрид. спец. ВНЗ – Харків: Право, 2014. – 106 с.
24. Пендюра М. М. Теорія держави і права: навч. посіб. / М. М. Пендюра. – Вид. 3-є, допов. і переробл. . – К.: О. С. Ліпкан [вид.], 2013. – 302 с.
25. Правознавство. Професійний курс: навч. посіб. / В. В. Галуцько та ін. – К. : Університет «Україна», 2013. – 199 с.
26. Сотниченко В.М.. «Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Правознавство»». Київ – 2015, 102 с.
27. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. – Вид. 2-ге, переробл. і допов. – К. : Ун-т «Україна», 2013. – 197 с.
28. Правознавство. Підручник для 10 класу. О.Д. Наровлянський. - К.: Грамота, 2010. – 233 с.
29. Правознавство. 11 клас: профільний рівень. Підручник. Наровлянський О.Д. - К.: Грамота, 2011. — 392 с.
30. Пометун О. І., Ремех Т. О. Правознавство. Практичний курс : підручник для 9 кл. /О.І.Пометун, Т. О. Ремех. – К. : Літера ЛТД, 2009. – 192 с.
31. Правознавство / С.Б. Гавриш, В.Л. Сутковський, Т.М. Філіпенкон. – К.: Генеза, 2010. – 416 с.
32. Ратушняк С. П. Правознавство. Академічний рівень. 10 клас [Електронний ресурс] : підручник / С. П. Ратушняк. - Вид. 2-е, перероб. і доп.. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. - 288 с.
33. Килимник І. І. Правознавство : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. І. Килимник, Т. А. Коляда, А. В. Науменко ; Міністерство освіти і науки України. - Харків : ХНУМГ, 2014. - 308 с.

34. Гавриш С. Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. / Гавриш С. Сутковий В., Філіпенко Т. – К.: «Генеза», 2010. – 221 с.
35. Наровлянський О. Д. Правознавство: Підручн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). / О. Д. Наровлянський. – К. : Грамота, 2010. – 232 с.
36. Загальна теорія держави і права [Текст]: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / [М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Х. : Право, 2009. – 584 с.
37. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р. А. Калюжний, С. М. Тимченко, Н. М. Пархоменко, С. М. Легуша. – К. : Паливода А. В., 2007. – 296 с.
38. Горун О. В. Теорія держави і права : навч. посіб. / О. В. Горун, Н. В. Камінська, О. В. Фатхутдінова. – К. : КНТ, 2011. – 216 с.
39. Основы правоведения Украины: Учебное пособие. Кивалов С.В., Музыченко П.П., Крестовская Н.Н., Крыжановский А. Ф. – Х.: «Одиссей», 2009. – 472 с.
40. Правознавство: Курс лекцій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 240 с.

1.3. Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти державних органів:

- www.rada.gov.ua/laws - офіційний сайт Верховної Ради України
- www.court.gov.ua/dsa - сайт Державної судової адміністрації України
- <http://nsj.gov.ua/ua/about/regulations/> - сайт Національної школи України
- <https://www.kmu.gov.ua/ua/npasearch> - сайт Кабінету Міністрів України
- <https://www.president.gov.ua/documents/all> - сайт офіційного представництва президента України

Електронні бібліотеки:

- <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.